मालिका गाउँपालिकाको नवौं गाउँसभा

cfly{s aif{ @)&८÷)&९ sf]

नीति तथा कार्यक्रम

Dfflnsf ufpFkflnsf

DofUbL

2078 साल असार 10 गते

आ.व. 2078।79 को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

2078 असार 10

श्री सभाध्यक्ष महोदय ,

एवं सम्पूर्ण सभासद ज्यूहरु,

संघीय गणतन्त्र नेपालको स्थापना भए पश्चान जनताको जनादेश प्राप्त संविधान सभा मार्फत निर्माण गरिएको संविधानको कार्यान्वय गर्ने शिलशिलामा 2074 स्थानीय तहको निर्वाचन पश्चात तपाई हामी मालिका गाउँपालिका बासीको जनताका जनअपेक्षा अनुरुप कार्य गर्ने प्रयत्न गरि नै रहेका छौ । विकास भनेकै जनताका अपेक्षाहरुलाई सम्बोधन गर्ने क्रममा सरकारले गर्ने निरन्तर सकरात्मक परिवर्तनका लागि गर्ने प्रयत्नहरुको निरन्तर प्रक्रिया रहेछ ।जनक्रान्तिका माध्यमबाट संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक युग ल्याउन आफ्नो अमुल्य जिवन बलिदान दिनुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरु प्रति सम्मान व्यक्त गर्दै सर्वप्रथम त म यस गाउँपालिकाको विभिन्न ठाउँबाट तथा नेपालको विभिन्न आन्दोलनका विभिन्न कालखण्डका सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । राजनीतिक तथा सामाजिक आन्दोलनका घाइते योद्धा बेपत्ता , सम्मान उच्च म प्रति योद्धाहरु अग्रज आन्दोलनका राजनीतिक लामो नेपालको र नागरिकहरु । चाहन्छु गर्न व्यक्त त्यसैले गत गाउसभामा प्रस्तुत भएका जनताका चाहानाहरु अहले पनि निरन्तर रहिरहेको अवस्थालाई मध्यनजर गर्न जरुरी छ । तर विगत ६ महिना अगाडी देखि चीनको हुवेइ प्रान्तको वुहानबाट देखा परेको कोभिड – 19 (कोरोना) भाईरसको महामारीले संसारलाई नै तहसनहस मात्र पारेको छैन वर्तमान मानव सभ्यता र अस्तित्व माथि नै सबैभन्दा ठुलो चुनौतिको रुपमा देखा परेको कारण गत विगतका नीति तथा कार्यक्रममा क्रमभंगता समेत देखा परेको अवस्था रहेको तर्फ सबैको ध्यानाकार्षण गराउन चाहान्छु । गाउँपालिकाबासीहरुमा विकास निर्माणको चाहाना अधिक रहेको र सवही अनुसार विकासका गतिविधिहरु समेत संचालनमा रहेको अवस्थामा विश्वव्यापी देखिएको कोरोना महामारीको कारण हाम्रो गाउँपालिका तथा गाउँपालिकाबासी पनि नराम्ररी प्रभावित भएका छौ । यस्तो अवस्थामा उपलब्ध साधन र श्रोतको समुचित व्यवस्थापन र प्रयोगद्वारा गाउँबासीको चाहान बमोजिम मालिका गाउँपालिकाको समृद्धि विकासको लागि अधिकतम प्रगति हासिल गर्ने योजना तथा कार्यक्रमहरुलाई ध्यान दिनु छदै छ तर त्यो भन्दा एक कदम अगाडि मालिकाबासीहरुलाई कोरोना मुक्त वातावरण सिर्जना गरि कोरोनाको कहाली लाग्दो कहरबाट जनतालाई मुक्त गराउनु मालिका गाउँपालिकाको पहिलो कर्तव्य हुन गएको छ । त्यसैले मालिका गाउँपालिकाका स्थानीय जनतामा कोरोना कहरले निम्त्याएको असहज, भय र त्रासदिपूर्ण अवस्थाबाट जनतालाई मुक्त गराउन तल्लिन रहेको र प्रतिवद्ध रहेको कुरा जानकारी गराउन चाहान्छु । जनतासँग सबै भन्दा निकट रहेको सरकार भएको कारण हामी जनप्रतिनिधीहरु जनता हामी बिचको सम्बन्ध प्रगाढ बनाई राख्न हामी हरबखत कटिबद्ध रहेका छौ । बहुजातिय, बहुधार्मिक,

बहुसाँस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधतायुक्त हाम्रो गाउँपालिका मालिका गाउँपालिकालाई समृद्धिको बाटोतर्फ डोर्याउन यहाँ रहेका प्राकृति, धार्मिक, साँस्कृतिक, पुरातात्विक महत्वको स्थान तथा वस्तु र यस गाउँपालिकाका विशेषताहरुको संरक्षण गर्दै नयाँ संभावनाहरुको खोजी गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ ।मालिका गाउँबासीले हामीलाई सुम्पिएको जिम्मेवारी, हामीलाई गरेको बिस्वास मुलतः सुशासन सहितको विकास र अभियानका लागि निरन्तर लागि पर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु ।

वर्तमान संघिय सरकार तथा प्रदेश सरकारका नीति तथा कार्यक्रमले परिलक्षित गरेको लक्ष्य, संघीय सरकारको प्रस्तावित १५ औं आवधिक योजनाको मर्म, गण्डकी प्रदेश सरकारको प्रदेश विकास योजनाले निर्दिष्ट गरेको लक्ष्य तथा उद्देश्यहरु तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन 2074 ले निर्दिष्ट गरेका प्रावधानहरु साथै विभिन्न तहबाट प्राप्त हुन आएको सुझाव समेतका आधारमा तयार गरिएको छ । गत गाउँसभामा छलफल गरिएका विषयहरु क्रमशः गौरवका योजनाहरु, सडकहरुको स्तरोन्नति,कोरोना महामारीबाट प्रभावित जनतालाई पुर्नस्थापना कार्यक्रम, कृषि, पशु, विद्यालय, पूर्वाधार विकास तथा शैक्षिक गुणस्तर कार्यक्रम, प्रत्येक विद्यालयमा ईन्टरनेट विस्तार कार्यक्रम, स्वास्थ्य चौकी स्तरोन्नति, भौतिक पूर्वाधार, शिशु हेरचाह केन्द्र व्यवस्थापन, सबै विद्यालयका शिक्षकहरुको लागि क्षमता अभिवृद्धि, युवाहरुका लागि युवा स्वरोजगार, युवा रोजगारीका लागि रुपान्तरण पहल परियोजना तथा युवा लक्षित कार्यक्रम, लघु उद्यम विकास तथा प्रवर्द्धन, विपद् व्यवस्थापन, कृषि प्रवर्द्धनद्वारा रोजगारको सृजना जस्ता साझेदारीमा आधारित कार्यक्रम सहित प्रभावकारी सेवा प्रवाह व्यवस्थापन जस्ता कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिदै जोड दिईएको छ । विकासका गतिविधि लक्ष्य प्राप्तिहरुको मापन गर्नुपर्ने भएको कारण र अहिले सृजना भएको विकाराल परिस्थितिको कारण गुरु योजना तथा गाउपालिकाको पार्श्व चित्रमा समेत अद्यावधिक गर्नु जरुरी भएकोले यस नीति तथा कार्यक्रममा सो सम्बन्धमा समेत ध्यान दिईएको **छ** ।

श्री सभाध्यक्ष महोदय ,

एवं सम्पूर्ण सभासद ज्यूहरु,

" सबैको एक्यवद्धता, स्वच्छ, सुन्दर समृद्ध मालिका हाम्रो प्रतिवद्धता" भन्ने यस गाउँपालिकाको दुर दृष्टलाई चरितार्थ गर्न गाउँपालिकाबासीबाट हाम्रो गाउँपालिकाको निर्वाचित टिमलाई सुम्पिएको जिम्मेवारी बमोजिम उपल्बध श्रोत तथा साधनको महत्वम उपयोग गर्दै केही चुनौतीहरुको सामनाका साथ गरिएको प्रयासहरुबाट उल्लेखित उपलब्धिहरु हासिल हुन सकेको छ र गाउँपालिकाको लक्ष तथा उद्देश्य अनुसार जातिय, धार्मिक, भाषिक, सास्कृतिक तथा भौगोलिक विविधतायुक्त सामाजिक एकता भएको प्राकृतिक सौन्दर्यले भरिपूर्ण यस गाउँपालिकालाई शैक्षिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक र पर्यटनको केन्द्रको रुपमा विकसित र समृद्ध बनाउदै लैजान आगामी आर्थिक वर्ष 2078।79को लागि देहाय बमोजिमका क्षेत्रगत नीतिहरु तर्जुमा गरी यस सम्मानित सभामा प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

1. पूर्वाधार विकास

1.1. **;8s tyf k'n**

1.1.1 एक गाउँ एक सडक निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिई अधुरा रहेका सडक ट्र्याकहरुको पूर्णता साथै सडक निर्माण र स्तरोन्नती गर्दा गाउँ सडक गुरुयोजना अनुसार क, ख र ग श्रेणीका सडकहरलाई प्राथमिकताको आधारमा रकम विनियोजन गरि आवश्यकता बाहेक नयाँ ट्र्याकहरु नखोल्ने र हाल रहेका सडकहरुको स्थानीय पक्की संरचनाहरु निर्माण र स्तरोन्नतिमा जोड दिईनेछ ।

1.1.2 गाउँपालिका अन्तर्गत निर्माण हुने आयोजनाहरुको कार्यान्वयन अगाडी संभाव्यता अध्ययन, वातावरण प्रभावको समेत अध्ययन एवम् विश्लेषण गरि मोटरेवल पुलहरु तथा ठुला संरचना भवन एवम् पार्कहरु निर्माण गर्दा विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरि सो को आधारमा मात्र निर्माण कार्य अगाडी बढाईनेछ ।

1.1.3 ग्रामिण क्षेत्रका गाउवस्ति हुदै खेत जंगल जोड्ने परम्परागत गोरेटो, घोरेटो लगायत सिढी बाटाहरु र पर्यटकीय क्षेत्रका पदमार्गहरुलाई परम्परागत पहिचान कायम हुनेगरि मर्मत संभार तथा निर्माण गरि स्तरोन्नति गरिनेछ ।

1.1.4 dd{t ;Def/ sf]ifsf] :yfkgfsf nflu ***ÆlxFpb aiff{ uf8L rN5 ;w} e/L,dd{t ;+ef/ sf]if /fvf} clw aif{ ;/LÆ*** sfo{qmd cGt{ut @ k|ltzt /sd h'6fO{ dd{t ;Def/ sf]if v8f ug]{ sfo{nfO{ yk Jojl:yt agfO{g] 5 .

1.1.5 पालिका भित्र पर्ने खोला तथा खोल्साहरुमा पक्की मोटरेवल पुल आवश्यक रहेका संभाव्य क्षेत्रका पक्की पुल निर्माणका लागि डि.पि.आर. तयार गरि प्रदेश सरकार र संघीय सरकारसँग समन्वयमा अन्य आवश्यक प्रकियाहरु अगाडी बढाईनेछ ।

1.1.6 ufpFkflnsfsf] b/jfª jhf/df Jojl:yt lx;fjn] kfls{ªsf] Joj:yf ldnfpg hUufsf] pknJwtf, jf6f]sf] cj:yf x]/L oftfoftsf k|hfltsf cfwf/df 5'6\6f 5'6\6} ufl8kfs{ :yn lgdf0f{ ug{sf nflu cfjZos Joj:yf ldnfO{g]5 / दरवाङ बजार छ्यारछ्यारेमा बसपार्क निर्माण गर्नका लागि आवश्यकता अनुरुप ठेक्का प्रक्रियाबाट निजि व्यवसायीलाई आव्हान गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

1.1.7 बाबियाचौर देखि बेनी सम्म रोडको स्तरोन्नतीका लागि कालो पत्रे भईरहेकोमा बाबियाचौर देखि दरवाङ सम्म निर्माण कार्य समयमा नै सम्पन्न गर्न प्रदेश तथा संघीय सरकारसँग समन्वय गरिनेछ ।

1.1.8 गाउँपालिका, संघीय सरकार र प्रदेश सरकारको साझेदारीमा यस पालिका भित्रका आवश्यक स्थानहरुमा झोलुङ्गे पुल निर्माणलाई उच्च प्राथमिकता दिई आवश्यक सवै झोलुङ्गेपुलहरु क्रमशः मर्मत संभार तथा नयाँ निर्माण गरिनेछ ।

1.2. सिंचाई

1.2.1. उत्पादन र उत्पादकत्वका अभिवृद्धि गरी जनताको आर्थिक सामाजिक अवस्थामा सुद्दढिकरणका लागि पालिका अन्तर्गत खेती योग्य जमिनमा सिंचाई सुविधा उपलब्ध गर्न साना, मझौला र ठुला सिंचाई आयोजनाहरु संचालन गरिनेछ । साना स्तरका सिंचाई आयोजनाहरु गाउँपालिकाबाट नै निर्माण गरिने र मझौला तथा ठुला स्तरका सिंचाई आयोजनाहरु प्रदेश र संघीय सरकारको समन्वयमा सम्पन्न गरि सिंचित भुमिमा उत्पादनमुखी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

1.2.2. वर्तमान अवस्थामा संचालित सिंचाई योजनाहरुको स्तरोन्नती गरि थप क्षेत्रमा सिंचाई सुविधा विस्तार गर्ने नीति अबलम्बन गरनेछ ।

1.3. ejg

1.3.1. गाउँपालिका केन्द्र भवन निर्माण र वडा कार्यालय भवनहरु निर्माण गर्ने कार्यलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी कार्यान्वयन गरिएकोछ । संघीय र प्रदेश सरकारको समन्वयमा गाउँपालिकाको प्रशासनीक भवन, अस्पताल एवं स्वास्थ्य चौकीको भवनहरु, प्रहरी चौकी भवन निर्माण गर्ने एवं जिल्ला समन्वय समिति म्याग्दी र गाउँपालिकाको संयुक्त लगानीको साझेदारीमा वडा कार्यालय भवन निर्माण भईरहेका छन् । आगामी आर्थिक वर्ष भित्र अस्पताल एवं स्वास्थ्य चौकी भवन र वडा कार्यालय भवन निर्माण सम्पन्न गरि सकिनेछ । श्रोतको पहिचान र उपयुक्त स्थानमा जग्गा व्यवस्थापन गरि पालिकाको प्रसाशनिक भवन तथा वडा कार्यालय भवन निर्माण गर्ने नीतिलाई अवलम्वन गरिनेछ ।

1.3.2. ufpFkflnsf If]qleq lagf :jLs[ति s'g} hUuf Knl6ª u/L a]Rg] sfo{ lg?T;fxLt ul/g]5 . ufpFkfnLsfsf] :jLs[t j]u/ dfkb08 lakl/t Knl6ª u/L lgdf{0f ul/Psf] ;8sx?df ufpFkflnsfaf6 k'jf{wf/ lasf;df nuflg gug]{ gLt lnO{g]5 .

1.3.3. गाउँपालिका भित्र निर्माधिन संरचनाहरुलाई व्यवस्थित गर्नका लागि भवन निर्माण तथा योजना मापदण्ड 2072 को अधिनमा रही गाउँपालिकाको आफ्नै भवन निर्माण तथा योजना मापदण्ड तयार गर्ने, सडकहरुको क्षेत्राधिकार र मापदण्ड तोक्ने साथै भवन संरचनाहरु निर्माण गर्दा अनिवार्य रुपमा घर नक्सा पास गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।

1.3.4. गाउँपालिका भित्र गरिव, विपन्न, दलित, जनजाति र सिमान्तकृत समुदायका लागि सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रमको मापदण्ड अन्तर्गत पर्ने घरहरुलाई जस्तापाता अनुदान उपलब्ध गराई त्यस्ता घरहरुलाई छाना छाउनका लागि सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।मनसुन जन्य विपद् जोखिम युक्त घरवस्ति व्यवस्थापनका लागि घर एवं वस्तिलाई पुनः निर्माण तथा वस्ति स्थानान्तरणका लागि तोकीएको अनुदान रकम उपलब्ध गराई घर बस्तिहरु व्यवस्थित गरिनेछ ।

1.4. phf{

1.4.1 विद्युत् प्रशारण लाईनको केन्द्रीय लाईनमा आवद्ध हुन बाँकी वडा एवं टोलहरुलाई केन्द्रीय प्रशारण गराईनेछ । साथै प्रदेश सरकार तथा नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको समन्वयमा यस

मालिका गाउँपालिका भित्र रहेका पुराना जिर्ण काठका पोलहरुलाई फलामे पोलहरुमा विस्थापित गरिनेछ ।

1.4.2 वैकल्पिक उर्जाको रुपमा सौर्य उर्जा, शुन्य फोहोर मैलाको रुपमा वायो ग्यासको विकास गर्न नीजि क्षेत्र तथा गै.स.स. सँग आवश्यक समन्वय गर्ने कार्यक्रम तय गरिनेछ ।

1.4.3 गाउँलाई सुरक्षित र उज्यालो गाउँको रुपमा परिचित गर्न गाउँका मुख्य-मुख्य बजारमा सि.सि. क्यामरा तथा सडक वत्ति जडान भै सकेको तथा अन्य क्षेत्रमा समेत यस कार्यलाई विस्तार गरिनेछ ।

1.4.4 गाउँपालिका भित्रको जलश्रोतको उपयोगमा जल विद्युतको संभावनालाई उजागर गर्नका लागि लगानीकर्ताहरुलाई उपयुक्त स्थानहरुमा संयुक्त लगानी, साना जल विद्युत आयोजनाहरुहरु प्राथमिकताका साथ संचालन गर्ने निति अवलम्बन गरिनेछ ।

1.4.5 १ मेघा वाट भन्दा तलको जलविद्युत् उत्पादन गर्न आवश्यक ऐन बनाई संरक्षण गर्न र जल विद्युत् संचालनका लागि अनुमति दिने प्रवन्ध मिलाईनेछ ।

1.5. संचार

1.5.1 स्थानीय सेवालाई छिटो, छरितो, स्फुर्त, व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन प्रविधिको उपयोग तथा विद्युतीय शासन सम्बन्धी नीति कानुन मापदण्ड बनाई कार्यान्वयन गर्ने नीति ल्याईनेछ ।

1.5.2 k|To]s j8f sfo{fnodf 6]lnkmf]g ;lxt Od]n, OG6/g]6sf] ;xh Joj:yfkg u/L sfdnfO{ Jojl:yt tyf l56f] ug{ b'/ ;~rf/ sfof{no;Fu cfjZos ;dGjo ul/ sfof{Gjog ul/g]5 .

1.5.3 ;j} ;fd'bflos ljBfnox?df OG6/g]6sf] ;'ljwf cfufld jif{df lj:tf/ ul/ ;lsg]5 .

1.5.4 ufpFkflnsfsf ;j} sfo{qmdnfO{ ufpFkflnsfsf] Web Sitedf k|lji6L ug]{ sfo{nfO{ yk Jojl:yt tyf hjfkmb]lxtfdf j[l4 ul/g]5 .

1.5.5 ;'rgf dfUg] / kfpg] cfd gful/ssf] g};lu{s clwsf/ ePsf]n] ;f]sf] k|Tofe'lt ug{ ufpFkflnsfn] cfˆgf] ultljlwx?nfO{ ljleGg dfWodaf6 ;xh / ;j{;'ne ?kdf k|fKt ug{ ;Sg] tyf ;fj{hlgss/0f ug]{ Joj:yf ldnfO lgoldt sfo{qmdsf] ?kdf ;~rfng ug]{ gLlt cjnDjg ul/g]5 .

1.5.6 :yfgLo ;+rf/ dfWod / kqsf/Ltfsf ;fy} ;'rgf प्रवर्द्धन s]Gb| :yfkgfsf nflu k|f]T;fxg ul/g]5 .

1.5.7 हामीले प्राप्त गरेका उपलब्धिहरुलाई संस्थागत गरी अभिलेखिकरण गर्दै प्रचार-प्रसार गर्न पत्रकारहरुसँग साक्षात्कार कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

2 ;fdflhs ljsf; gLltM

2.1 lzIff

2.1.1. पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाको सर्वाङ्गीण विकास गर्न र प्रारम्भिक बालशिक्षाको अनुभव सहित आधारभूत तहको शिक्षामा प्रवेश गर्ने वातावरण तयार गर्न सबै विद्यालयमा बालविकास केन्द्र अनिवार्य गरी प्रारम्भिक बालकक्षाका लागि निर्धारित मापदण्ड अनुरुप बालकक्षाहरु सुधार, कार्यरत सहजकर्ताको क्षमता विकास गरिनेछ साथै बालकक्षाका शिक्षकहरु, विद्यालय कर्मचारी, विद्यालय सहयोगीको लागि नेपाल सरकारले निर्धारण गरे बमोजिमको न्यूनतम तलब उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

2.1.2. विद्यालय तहको शिक्षालाई गुणस्तर बनाई सामुदायिक विद्यालयहरुलाई विद्यार्थीको रोजाई केन्द्र रुपमा निर्माण गर्न विद्यालय व्यवस्थापन खर्च तथा प्रधानाध्यापकको मनोवल उच्च बनाउनका लागि प्रधानाध्यापकहरुको भत्तामा प्रोत्साहन स्वरुप थप गरिनेछ ।

2.1.3. शिक्षकको मनोबल उच्च राख्न " शिक्षकलाई सम्मान गरौँ, बालबालिकालाई माया गरौं" भन्ने आदर्शलाइ प्राथमिकतामा राखी शिक्षण पेशालाई सम्मानित र मर्यादित पेशाका रुपमा विकास गरिनेछ । साथै बालबालिकालाई अध्ययनमा लगनशील हुने वातावरण तयार गरिनेछ र निश्चित मापदण्ड तयार गरी शिक्षित एवं विद्यार्थीहरुलाई पुरस्कृत गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

2.1.4. गाउँपालिकाका सबै शिक्षण संस्थाहरुमा ईन्टरनेट जडान व्यवस्था, शैक्षिक पूर्वाधार विकास, तालिम प्राप्त इमान्दार दक्ष प्रविधि मैत्री शिक्षक, शिक्षण सामग्रीको व्यवस्थापन, प्रभावकारी अनुगमन निरीक्षण र मूल्याङ्कन प्रणाली, नवीनतम प्रविधिको प्रयोग गरी प्रविधि मैत्री, गुणस्तरीय र जीवनउपयोगी शिक्षाको प्रवर्धन गरिनेछ ।

2.1.5. निरन्तर शिक्षा एवम् साक्षरता, साक्षरोत्तर शिक्षा र गाउँपालिकाको पूर्ण साक्षर कार्यक्रममा दिगोपन कायम गर्नका लागि सामुदायिक सिकाई केन्द्रहरुलाई क्रियाशिल गराईनेछ । साथै प्रौढ आमा – बुबालाई मोबाईल तथा आधुनिक विद्युतीय सामान चलाउन सिकाउन डिजिटल साक्षरता कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

2.1.6. विद्यालय बाहिर रहेका सबै बालबालिकाहरुलाई विद्यालय प्रवेश प्रोत्साहन गरिनेछ र गाउँपालिकाका सबै बालबालिकाहरुलाई अनिवार्य आधारभूत गुणस्तरीय शिक्षा र कम्तिमा माध्यामिक तहसम्मको शिक्षा पूरा गर्ने वातावरण सृजना गर्नेछ ।

2.1.7. यस गाउँपालिका अन्तर्गतका सबै सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत छात्राहरुलाई गुणस्तरीय सेनेटरी प्याड निःशुल्क उपलब्ध गराइनेछ, साथै सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत कक्षा ५ सम्मका विद्यार्थीहरुका लागि दिवा खाजा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

2.1.8. गरिव, विपन्न, अभिभावक विहिन साथै अपाङ्गता भएका अभिभावकका बालबालिकाहरुलाई आर्थिक अवस्थाका कारण अध्ययनमा कठिनाई भएका बालबालिकाहरुको वास्तविकता पहिचान गरि गैसस गुड नेवर्स ईन्टरनेसनल र गाउँपालिकाको सहकार्यमा उक्त बालबालिकाहरुलाई पठनपाठनमा सहयोग गर्न शैक्षिक सामग्रीहरु उपलब्ध गराईनेछ, बालबालिकाका अभिभावकलाई आय आर्जनमा सहयोग पुर्‍याउनुका साथै शिक्षक एवं विद्यालयहरुको स्तरोन्नतिका लागि कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

2.1.9. सामुदायिक विद्यालयको सबलिकरण र सुदृढिकरण गर्न साथै विद्यार्थी र शिक्षकको अनुपात मिलाउनका लागि न्यून विद्यार्थी भएका विद्यालय एकआपसमा समायोजना, कक्षा स्थगन वा एकिकरण गरी शिक्षक दरबन्दी व्यवस्थापन कार्यलाई अगाडी बढाईनेछ ।

2.1.10. विद्यालय शिक्षामा अनुगमन र सुपरिवेक्षण गर्न अनुभवी तथा सक्षम शिक्षक, प्र.अ., शिक्षा प्रशासक, पालिकाका सम्बद्ध पदाधिकारी, शिक्षाविद्, विज्ञ, वि.व्य.स. प्रतिनिधि एवम् जनप्रतिनिधि समेतको समुह निर्माण गरी विद्यालयको अनुगमन, सुपरीवेक्षण गर्ने र शिक्षक तथा विद्यालयका समस्यालाई स्थलगत रुपमै सामधान तथा सहजीकरण गर्न सामुहिक अनुगमन तथा निरिक्षण प्रणाली कार्यान्वयन गराईनेछ ।

2.1.11. गाउँपालिकाका शैक्षिक कार्यक्रम तथा विभिन्न जानकारी मूलक सूचना, विद्यालयका असल अभ्यास, नमूना कार्य तथा विविध शैक्षिक कार्यक्रम सम्बन्धी जानकारी प्रकाशन गर्ने उद्देश्यले चौमासिक रुपमा मालिका शैक्षिक बुलेटिन प्रकाशन गरी सबै विद्यालय तथा वि.व्य.स. र जनप्रतिनिधिहरुलाई उपलब्ध गराइनेछ । साथै उक्त बुलेटिन गाउँपालिकाको वेवसाईटमा समेत राखिनेछ ।

2.1.12. dfWolds ljBfno, cfwf/e't ljBfnodf k|fljlws lzIff ;~rfng ug{ bf]>f] tyf t]>f] ufpF;efn] u/]sf] gLltut Joj:yf cg';f/ cfjZos kxn ul/g]5 .

2.1.13. ufpFIf]qdf v]ns'bsf] ljsf; / k|j4{gsf nflu lzIffdf v]ns'b sfo{qmd ljleGg lgsfo;Fu ;dGjofTds ?kdf ;~rfng ul/g]5 .

2.1.14. ufpF If]qsf ;a} dfWolds ljBfnox?df 5fqf ;xfotf sIff :yfkgf u/L 5fqfx?sf] ljBfno 5f]8\g' kg]{ cj:yfsf] cGTo ul/g]5 .

2.1.15. z}lIfs j]/f]huf/sf] cj:yfsf] Go'lgs/0f ug{ ljBfno tyf ljBfno aflx/ Aoj;flos lzIffsf] k|j4{gdf ljz]if hf]8 lbO{g]5 .

2.1.16. ufpkflnsfsf] uf}/asf] ?kdf /x]sf] DofUbL lhNnfs} k'/fgf] k|fljlws lzIffno >L sL;fgL df=la=df cWofkg u/fOg] laifox? tyf ToxfF ljBfyL{x?nfO pknJwx'g] ;'ljwfsf] ;DaGwdf lhNnf leqsf kflnsfx?;+u ;dGjo ul/ k|fljlws lzIffdf egf{ cleofg ;+rfgn ul/g]5 ;fy} ToxfF cWoog ug{ rfxg] dflnsf uf=kf=leqsf ljkGg / h]xGbf/ 5fq 5fqfx?nfO %) k|ltzt ;Dd 5fqa[l4sf] Joj:yf ul/g]5 .

2.1.17. hgk|Lo df=la=nfO{ SofDk; :t/Lo agfpgsf] nflu ;DalGwt la1x?;+u 5nkmn ug{ cfjZos k|qmLof cuf8L a9fOg]5 ;fy} राष्ट्रिय मा.वि. र भिम मा.वि.लाई कक्षा १२ संचालनका लागि अनुमति दिईनेछ ।

2.1.18. शिक्षकहरुलाई मागमा आधारित शिक्षण सिकाई तालिम प्रदान गर्दै शिक्षण सिकाईमा आएका कठिनाईलाई न्यूनीकरण गर्दै विद्यालय शैक्षिक गुणस्तर परिक्षणका निश्चित मापदण्ड निर्धारण गरी मापदण्डको आधारमा मालिका गाउँपालिका भित्रका मा.वि. र आधारभूत

विद्यालयहरुमा उत्कृष्ठ नतिजा आउने विषयगत शिक्षकलाई प्रोत्साहन स्वरुप पुरस्कृत गरिनेछ ।

2.1.19. शिक्षाका नीति तथा कार्यक्रम प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याउन गाउँ शिक्षा समितिलाई क्रियाशिल बनाउदै स्वीकृत संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय तहको कार्यक्रम बीच समन्वय गरी उपलब्ध साधन श्रोतको उच्चतम उपयोग गर्न शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिका तयार गरी सो अनुसार स्वीकृत गराएर लागु गरिनेछ ।

2.1.20. ;a} cfwf/e't tx / df=la=txdf k':tsfno, sDKo"6/ Nofa,la1fg k|of]uzfnfsf] nflu sfo{qmd sfof{Gjog ul/g]5 .

2.1.21. dflnsf ufpkflnsfn] cGo ;+3 ;+:yfx?sf] ;fem]bf/Ldf sfo{ ubf{ ;dk'/s sf]ifsf] k|of]u u/L ;dGjofTds ?kdf ug]{ lglt canDag ul/g]5 .

2.1.22. k|x/L / laBfno;+u ;Dks{ sfo{qmdnfO{ Joj:yLt ug]{ lglt cjnDag ul/g]5 . k|f/DeLs k7g kf7g l;ksf] of]hgfnfO cuf8L a9fpg'sf ;fy} lzIf0f ;xof]u cg'bfg sfo{qmdnfO lgltdf canDag ul/g]5 .

2.1.23. sf]/f]gf dxfdf/Ljf6 dgfj}1flgs ?kn] c;/ k/]sf ljBfyL{x? tyf jfnjflnsfx?nfO dgf]k/fdz{sf] nflu dgf]k/fdz{bftfx? lgo'Qm ul/ dgf]k/fmz{ lbg] Joj:yf ul/g]5 .

2.1.24. कोभिड –19 महामारी र दैविक प्रकोपका कारणले पठनपाठनमा सिर्जना भएको अवरोधलाई दृष्टिगत गरेर सम्भव भए सम्म भर्चुअल कक्षा संचालन, अनलाईन शिक्षा तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रमबाट अध्ययन अध्यापनको लागि पहल गरिनेछ ।साथै महामारीबाट स्वच्छ विद्यालय, सुरक्षित विद्यालय निर्माणको लागि विद्यालय शिक्षक, कर्मचारी, विद्यार्थीलाई कोभिड–19 विरुद्धको खोपको लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ ।

2.2. :jf:Yo

2.2.1 वर्तमान कोरोना भाइरसको संक्रमण रोकथामको बारेमा प्रत्येक्ष वडा र टोल वस्तीमा जनस्वास्थ्य विज्ञहरुद्वारा तालिम, गोष्टी सेमिनार र सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

2.2.2 प्रदेश र संघीय सरकारको सहकार्य, समन्वय र अनुमतिको आधारमा गाउपालिकावासीहरुलाई कोभिड–19 विरुद्धको खोप उपलब्ध गराउन पहल गरिनेछ । संघीय सरकारबाट खोप खरिदको लागि अनुमति प्राप्त भएमा खोप खरिदका लागि आवश्यक रकमको कमी हुन नदिई गाउँपालिकाबाट आर्थिक श्रोतको व्यवस्थापन गरी क्रमशः सबै नागरिकहरुलाई खोप लगाउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

2.2.3 कोरोना बाट प्रभावित युवा ,महिला र तमाम जनताहरुको मनोपरामर्शको लागि मनोपरामर्शदाताहरु नियुक्त गरि मनोपरामर्श सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।

2.2.4 पोषणयुक्त खाना ,व्यक्तिगत सरसफाई ,सामाजिक दुरि ,माक्सको प्रयोग ,योगा र आयुर्वेदिक जस्ता वैकल्पिक उपचार विधिहरुको उपयुक्त प्रयोग गरि नागरिकहरुको रोग प्रतिरोधात्मक क्षमतामा वृद्धि ल्याउने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

2.2.5 गाउँपालिका भित्र रहेका स्वास्थ संस्थाबाट २४ सै घण्टा प्रसुति सेवा प्रदान हुने व्यवस्था मिलाईनेछ भन्ने नितिलाई यस आ.व.मा पनि निरन्तरता दिएको छ । प्रसुति गराउन अस्पताल लैजान एम्बुलेन्स सेवा र भिडीयो एक्सरे निशुल्क प्रदान गरिनेछ ।

2.2.6 **æ;'/llft ue{ ktgsf] ;]jf / k|hgg\ :jf:Yosf] clwsf/sf] ;Ddfg xfd|f] cleofgÆ**eGg] gf/fnfO k5\ofpb} ue{jlt dlxnfnfO{ lgz'Ns PDa'n]G; ;]jfsf] e/ kbf]{ Joj:yfkg ug{ :jf:Yo ;+:yf tyf g]kfn /]8qm; ;f];fO6L lhNnf zfvf,b/afË pkzfvf;Fu cfjZos ;dGjo u/L ufpFafl;sf] ;]jfdf kx'Fr k'¥ofpg] ;fy} ;'Go xf]d k|;'lt ;]jf lbg] lglt lnOg]5 .

2.2.7 k|To]s j8fdf :jf:Yo rf}lssf] lgdf{0f u/L cfjZos sd{rf/Lsf] Joj:yfkg,:jf:Yo tyf cGo pks/0f, cf}iflw, vf]ksf] ljt/0f ;d'lrt ?kdf pknAw u/fOg]5 . b/jfªdf /x]sf]k|fydLs :jf:Yo s]Gb|nfO{ c:ktfnsf] ?kdf %) ;}of agfO{ cfw'lgs ;'ljwf ;DkGg c:ktfnsf] ?kdf ljsl;t ug{sf] nflu k"jf{wf/ lgdf{0f / pkrf/sf] bfo/f a9fpgsf nflu kxn ul/g]]5 .

2.2.8 :jf:Yo / ;/;kmfO{ ;DalGw hgr]tgf clej[l4 ul/ HIV/AIDS,nfu' kbfy{ tyf b'Jo{;lg lgoGq0f ug{ ;+l3o ;/sf/, k|fb]lzs ;/sf/ tyf ljleGg ;+3 ;+:yfx?;Fu ;xof]u, ;dGjo / ;fem]bfl/ ug]{ gLltnfO{ lg/Gt/tf lbO{g]5 .

2.2.9 स्वच्छ पानी पिउन पाउने नागरिक अधिकारको सुनिश्चित गर्न समय समयमा पानीको शुद्धता परिक्षण गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

2.2.10 नेपाल सरकारको स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई गाउँबासीहरुमा प्रचार प्रसार तथा प्रोत्साहन गरिनेछ ।

2.2.11 किशोर किशोररुहरुको लागि यौन शिक्षा तथा पोषण शिक्षा कार्यक्रमहरु संचालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।

2.2.12 स्वास्थ्य सेवाको माग पक्षलाई थप सवल बनाउन महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरुको भूमिका बढाई उनीहरुको कार्यको उच्च कदरका साथ मनोबल उच्च राख्न थप प्रोत्साहन तथा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम गरिनेछ ।

2.2.13 प्रजनन् स्वास्थ्य तथा स्वस्थ शिशु जन्माउन पाउने अधिकारलाई सुनिश्चित गर्न गर्भ परिक्षण चक्र र स्वास्थ्य केन्द्रमा मात्र प्रसुती गर्न लगाउन थप प्रोत्साहन गरिनेछ ।

2.2.14 गाउँ क्षेत्रमा रहेको स्वास्थ्य चौकीको पहुँच भन्दा टाढा रहेका वस्तीहरमा सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ स्थापना गर्न पहल गरिनेछ ।

2.2.15 सवै वडाहरुमा पाचँ वर्ष मुनीका बालबालिकाको वृद्धि, अनुगमन, प्रर्वद्धन कार्यक्रम र स्वस्थ बच्चा प्रतिस्पर्धा प्रवर्द्धन कार्यक्रम र विकास मापन महिनाको एकपटक महिला स्वयम् सेवकले सर्वेगरि मापन गर्ने र पोषणको अवस्था सुनिश्चित गरि स्वस्थ बालबालिको तथ्याङ्क निकाल्ने निति लिइनेछ ।

2.2.16 पालिका स्तरिय पोषण तथा खाद्य सुरक्षा निर्देशक समितिको बैठक चौमासिक रुपमा बस्नुपर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

2.2.17 हरेक स्वास्थ्य संस्थाबाट सुगर जाँच्ने ,पिसाब जाँच्ने ,सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन गरि नसर्ने रोगको बारेमा अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । गाउँपालिका भित्रका गाउँघर क्लिनिकहरुबाट दिइने सेवा प्रवाहलाई अझ व्यवस्थित गरिनेछ ।

2.2.18 बर्थिक सेन्टरमा सुरक्षित प्रसुति सेवा लिन आउने हरेक महिलालाई निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गर्नका लागि गाउँपालिकाले एक एम्बुलेन्सको व्यवस्थापन गरि उनीहरुलाइ थप प्रोत्साहन समेत उपलब्ध गराइनेछ ।

2.2.19 वडाहरुमा रहेका स्वास्थ्य चौकीको नाममा कम्तीमा ३ रोपनी जग्गा खरिद भइसकेको स्वास्थ्य संस्थालाइ नेपाल सरकारको मापडण्द अनुसारको भवन निमार्ण गर्न प्रदेश सरकारसंग माग गरिनेछ र जग्गा खरिद भइनसकेको स्वास्थ्य संस्थाहरुका लागि जग्गा खरिद गरिनेछ ।

2.2.20 अति विपन्न परिवारका व्यक्तिहरुको दिर्घ रोगहरु जस्तैः मुटु रोग ,मृगौला पिडित , क्यान्सर र मानसिक रोग आदि उयचारका लागि कार्यविधि अनुसार सहयोग उपलब्ध गराइने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

2.2.21 मालिका गाउँपालिकाका व्यक्तिहरुको स्वास्थ्यलाई ध्यानमा राखि योग शिक्षालाइ नियमित र व्यवस्थित तरिकाले संचालन गरिनेछ ।

2.2.22 सुनौलो हजार दिनका आमाहरुका लागि पोषण युक्त खानुपर्ने कुरालाई प्रोत्साहनका लागि स्वस्थ घर पोषण कार्यक्रम, गर्भवती महिलाको घरमा पोषणयुक्त तरकारीको विउ वितरण

कार्यक्रम संचालन गर्नुका साथै हजार दिने महिलाहरु पहिचान गरि परामर्श, पोषिलो झोला वितरण र अनुगमन कार्य संचालन गरिनेछ ।

2.2.23 sf]le8 !(dxfdf/Lsf] hg:jf:Yo;Fu ;DalGwt hf]lvd sd ug{ :jf:Yo If]qsf] nufgLdf a[l4 ul/g]5 . cfjZostf cg';f/ u'0f:t/o'Qm Sjfl/G6fO{g s]Gb|x? / cfO{;f]n];g s]Gb|x? :yfkgf ub}{ nlug]5 . hf]lvddf /x]sf JolQmx?sf] klxrfg,kL=l;=cf/ ljlwsf] hfFr / /f]u ;+qmldt JolQmsf] pkrf/ sfo{df ufpFkflnsfn] ;xof]u k'/\ofpg] 5 . ;+3 / k|b]z ;/sf/;Fu lg/Gt/ ;dGjo u/L ufpFkflnsfdf sf]le8 !(sf] hf]lvd Go"gLs/0f ug{ pko'Qm Joj:yfksLo k|jGw ldnfO{g]5 .

2.2.24 :jf:Yo If]q / sf]/f]gf hf]lvd;+u h'Wg] lhDd]jf/Ldf /x]sf ;a} /fi6«;]jsx?sf nflu kL=kL=O{ pknJwtf, cfjf;Lo ;'ljwf nufot dgf]jn a9fO{ jxfFx?n] k'¥ofpg' ePsf] ;]jfdf k|efjsfl/tf Nofpg cfjZos k|jGwgnfO{ ;'b[9 agfOg]5 . o; sfo{df tTsfn ;]jfdf h'6\g ;Sg] bIf hgzlQm / :jod\;]jsx?sf] cfk"lt{ lghL / u}/;/sf/L If]qx?af6 kgL ul/g]5 .sf]/f]gf lgoGq0f / pkrf/df lghL If]qsf :jf:Yo ;+:yfx?sf] k|efjsf/L pkof]u / pkrf/fTds :jf:Yo ;]jf gLlt canDag ul/g]5 .

2.2.25 lgoldt vf]k ;]jf,lgoldt :jf:Yo k/LIf0f / pkrf/ ;]jfnfO{ /f]sLg glbg ;hutf ckgfO{ k|efjsf/L pkfox? cjnDjg ul/g]5 . cfjZos tYofª\s ;+sng u/L sf]le8 !(af6 k|efljt cfd gful/s / vf;u/L afnaflnsf,ue{jtL dlxnf,lszf]/Lx? a[4a[4f,lbw{/f]uL tyf cGo hf]lvddf /x]sf JolQmx?sf nflu dgf];fdflhs k/fdz{ ;]jf sfo{qmd ;+rfng ul/g]5 .

2.2.26 महिलाहरुको सुरक्षित प्रसुतिका लागि प्रसुति केन्द्रमा आवश्यक सामाग्रीहरुको व्यवस्थापनलाइ विशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।

2.2.27 गाउँपालिका अन्तर्गतका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा आवश्यक पूर्वाधार तथा क्षमता विकास गरी अनलाईन रिपोर्टिङ प्रणाली DHIS प्रभावकारी बनाउनका लागि ईन्टरनेटका पहुँच पुर्‍याउने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।स्वास्थ्य सम्बन्धी सन्देश तथा सूचना सुलभ रुपमा प्राप्त गर्ने सूचनाको हक सम्बन्धी अधिकारलाई कार्यान्वयन गर्ने तथ सेवाग्राहीले उपचार सम्बन्धी जानकारी पाउने हक सुनिश्चित गर्ने, स्वस्थ्य व्यवस्थापन प्रणालीलाई व्यवस्थित बनाई तथ्याङ्कहरुको गुणस्तर र विश्विनियतामा वृद्धि गरी त्यसको आधारमा नीति तथा योजना बनाईनेछ ।

2.2.28 गाउँपालिकामा समस्याको रुपमा रहेको महिला पाठेघरको क्यान्सर, आङ खस्ने समस्याको समयमा नै पहिचान गर्नका लागि VIA/Ring Pressary जाँच जस्ता स्वास्थ्य शिविरहरु संचालन गर्ने कार्यलाई आगामी आ.व. मा प्राथमिकता दिई निरन्तरता दिईनेछ ।

2.3 vfg]kfgL tyf ;/;kmfO{

2.3.1 सम्पन्न भएका खानेपानी आयोजनाहरुको पानीको मुहान संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने, पानीको श्रोतलाई लोप हुन नदिनका लागि जगेर्ना गर्ने, नियमित खानेपानी आर्पुति र गुणस्तरीयताका लागि स्थानीय खानेपानी तथा सरसफाई समितिलाई प्रमुख जिम्मेवारी तुल्याई आयोजनाहरुको दिगोपना कायम गरी खानेपानी आपुर्तीलाई सरल र सरज तुल्याईनेछ ।

2.3.2 zx/Ls/0f tkm{ pGd'v If]qdf x'g] ;8ssf] kmf]x/ Joj:yfkgsf nflu zx/L If]qdf x/]s 3/nfO 8:6ljg pknAw u/fOg]5 eg] u|fld0f If]qdf :yfgLo pTkfbg 8f]sf] 8:6ljg sfo{qmd ;~rfng ug{ cfjZos Joj:yf ldnfpFb} nlug]5 .

2.3.3 dfkb08 gk'u]sf rlk{x?sf] klxrfg u/L :t/f]GgtL ug{ ;xlhs/0f tyf k'0f{ ;/;kmfO{ sfo{qmdnfO k|efjsf/L ?kdf ;~rfng ul/g]5 . ;fy} of] jif{ sDtLdf @ j6f j8fnfO k"0f{ ;/;kmfOo'Qm j8f 3f]if0ff ub}{ cfufdL @ jif{ leq ufpkflnsfnfO g} k"0f{ ;/;kmfOo'Qm ufpFkflnsf 3f]if0ff ug{ jh]6 Joj:yf ul/g]5 .

2.3.4 vfg]kfgLsf] Joj:yfkg ul/ To;sf] dd{t ;Def/ sfo{ ;d]t ;'Jojl:yt ug{sf nflu pkef]Qmf ;ldlt dfkm{t Ps 3/ Ps wf/f sfo{qmd dfkm{t clgjfo{ ld6/ k|0ffln h8fg ug]{ sfo{nfO{ k|f]T;flxt ul/g]5 .

2.3.5 :jR5 vfg]kfgLsf] pknAwtf sd ePsf] j8fx?nfO{ k|yldstfdf /fvL x/]s 3/df :jR5 vfg]kfgL cleofg ;+rfng ul/g]5 .

2.3.6 फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्न प्रत्येक टोलमा टोल स्तरीय सरसफाई व्यवस्थापन समिति गठन गरी सरसफाईको कार्य अगाडी बढाईनेछ । गाउँपालिका स्तरमा एउटा डम्पिङ साईडको स्थापना गर्नका लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाईनेछ ।

2.3.7 कोभिड–19 लगायतका महामारीजन्य रोगहरुबाट सुरक्षित रहन जनप्रतिनिधि, कर्मचारी स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, शिक्षक परिचालन गर्दै सचेतनाका कार्यक्रमहरु संचालन गरी सावधानीका उपायहरु अबलम्वन गरिनेछ । हिमाल तथा पहाडी क्षेत्रमा जलवायु परिवर्तनको असर न्यूनीकरण गर्न सरोकारवालासँगको सहकार्यमा जलाधार र भु–संरक्षणमा जोड दिईनेछ ।

2.4 o'jf, v]ns'b tyf ;+:s[tL

2.4.1 विद्यालय स्तरीय राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता, विद्यार्थी प्रतिभा पहिचान कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरताका साथै यस गाउँपालिका अन्तर्गत तिज मेला, मालिका महोत्सव, माघे संक्रान्ति मेला पर्वहरुलाई व्यवस्थित तरिकाले संचालन गरिनेछ ।

2.4.2 गाउँपलिका भित्रका सबै वडाका युवा क्लव तथा युवा समुहलाई संस्थागत दर्ता प्रक्रियाको दायरामा समेटी पालिका स्तरिय युवा संजाल गठन गरि सामाजिक परिचालन र विकास निर्माणको कार्यमा युवाहरुको सहभागिता अभिवृद्धि गरिनेछ ।

2.4.3 आर्थिक, सामाजिक विकासको संवाहक नै युवा शक्ति भएकोले सामाजिक सदभाव र एकिकरण अभिवृद्धि गर्ने र असल नेतृत्व, सफल व्यवसायी, उद्यमी राष्ट्रसेवकहरुको सहयोगमा युवाहरुको रुची, चाहना, योग्यता क्षमताका आधारमा मानवपुँजी निर्माण गर्ने र युवाहरुमा सकरात्मक सोचको विकास गर्न प्रेरणादायिक प्रशिक्षण कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

2.4.4 dflnsf ufpFkflnsfsf] ^ g+= j8fdf /x]sf] v]n d}bfgnfO{ k"jf{wf/o'Qm ;'ljwf ;DkGg ufpF :t/Lo /+uzfnfsf] ?kdf ljsf; ug{ ufpFkflnsf tyf k|b]z ;/sf/sf] ;fem]bfl/df lgdf{0f ;DkGg ug{ cfufdL cf=j=b]lv jh]6sf] Joj:yfkg ldnfpg ;dGjo ul/g]5 .

2.4.5 ;j} efiff, wd{, ;+:s[tL,k/Dk/f tyf l/ltl/jfhnfO{ ;Ddfg ub}{ cfjZostfsf cfwf/df ;j}nfO{ hu]gf{ ug{ ;xof]u ug]{ gLlt cjnDjg ub}{ nlug]5 .

2.4.6 :yflgo d7, dlGb/, tfn b]jfno, lzjfno, rr{ u'Daf nufotsf ljleGg wd{sf wfld{s :ynsf] ljsf; / ;+/If0fsf] nflu ;/f]sf/jfnf :yflgojf;L;Fu ;xsfo{ ul/ cl3 j9fpg] gLlt cjnDjg ul/g]5 .

2.4.7 **ædflnsfdf g} sdfpF, dflnsfdf g} /dfpFÆ** eGg] gf/fsf ;fy dflnsfdf /x]sf k|To]s o'jfx?nfO k|To]s j8fdf b'O b'O j6f **<u>o'jf 6f]n ljsf; ;+:yf</u>** u7g ul/ o'jfx?sf] cfo cfh{g, lfdtf ljsf;, l;k ljsf; nufotsf ;Dk'0f{ o'jf nlIft sfo{qmd ;~rfng ul/g]5 . o'jfx?nfO ljz]if u/]/ pTkfbg ;Fu hf]l8g]5 . o;sf] nflu ufpFkflnsfn] 5'6\6} sfo{ljlw jgfpg] 5 .

2.4.8 sf]le8 !(sf] sf/0f j}b]lzs /f]huf/Ljf6 kmls{Psf o'jfx?nfO o'jf 6f]nljsf; ;+:yfdf cfj4 u/fO :yfgLo lf]qdf g} /f]huf/Lsf] >[hgf u/fpg ljz]if sfo{qmd nfu' ul/g]5 . o'jf /f]huf/ pkef]Qmf ;ldlt lgdf{0f u/L

w]/} eGbf w]/} o'jf hgzlQmnfO dflnsf ufpFkflnsf leq /f]huf/Lsf] cj;/ l;h{gf ul/g]5 .

2.4.9 ;flxTo tyf snf If]qsf] ljsf; ug{ cfjZos sfo{qmd tof/ u/L sfo{Gjog ul/g]5 .

2.4.10 dflnsf ufpkflnsf If]q leq nufOg] d]nfnfO{ Joj:yLt ug{ Ps jf8{ Ps d]nfsf] cjwf/0ff lnOg]5 .

2.4.11 प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम प्रभावकारी रुपमा संचालन गरी गाउँपालिकामा सूचीकृत भएका बेरोजगार युवाहररुलाई गाउँपालिका भित्रै संचालन हुने आयोजनाहरु तथा कार्यक्रमहरुमा रोजगार उपलब्ध गराउन युवा रोजगारीका लागि रुपान्तरण पहल परियोजना संचालनमा ल्याईनेछ र बेरोजगारका हकमा नेपाल सरकारको नीति अनुसार बेरोजगार भत्ता उपलब्ध गराईनेछ साथै गाउँपालिका भित्र सुचीकृत हुन आएका विवरणहरु अद्यावधिक गरी गाउँपालिकामा रोजगार सेवा केन्द्रको व्यवस्थापन तथा सुदृढीकरण गरिनेछ ।

2.5 आयुर्वेद

2.5.1 मालिका गाउँपालिका भित्र रहेका संभाव्य जडिबुटिहरुको अध्ययन अनुसन्धान गरि स्थानीय जडीबुटीको पहिचानका साथ सोको उपयोग गर्दै आयुर्वेद उपचार पद्दति, ध्यान शिक्षा तथा योग अभ्यासलाई मालिका गाउँपालिकाको प्रत्येक वडामा विशेष योजना बनाई विस्तार गरिनेछ ।

2.5.2 कोभिड – 19 ले मानव जाति माथि नै दिएको चुनौतीको सामना गर्नका लागि रोग प्रतिरोगात्मक क्षमताको विकासमा वृद्धि गर्न योग, ध्यान र आयुर्वेदीक औषधीहरुको प्रयोगलाई बढाई जडिबुटीजन्य औषधीहरु आफ्नै करेसाबारीबाट उत्पादन गरी उपयोग गर्ने बानीको विकासका साथ स्वस्थ नागरिक कायम गर्न आयुर्वेद सेवाको विकास र विस्तार गरिनेछ ।

2.5.3 गाउँपालिका क्षेत्रभित्र आयुर्वेद सेवामा जनताको पहुँच स्थापित गर्नका लागि गण्डकी आयुर्वेद औषाधालयको समन्वय र सहयोगमा मालिका गाउँपालिका वडा नं. 6 मा स्थापित नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्रलाई थप सशक्त र प्रभावकारी बनाईनेछ ।

2.6 संघ/संस्था दर्ता तथा नविकरण

2.6.1 संघ संस्था दर्ता, नविकरण तथा खारेजी सम्बन्धी जिम्मेवारी तोकी समन्वय परिचालन एवम् नियमन हुनेछ । संघ संस्थाको अभिलेख अद्यावधिक गरि क्रयाशिल रुपमा परिचालन गरी नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृतिमा संचालित अन्तर्राष्ट्रिय गै.स.स. सँग समन्वय सहकार्य गर्ने र संस्थाको अअनुगमन र संयुक्त प्रतिवेदन प्रणाली स्थापना र कार्यान्वयन गरिनेछ ।

2.7 n}ËLs ;dfgtf tyf ;fdflhs ;dfj]lzs/0f

2.7.1 बहुविवाह, बालविवाह, अनमेल विवाह घरायसी रुपमा हुने सबै प्रकारका लैङ्गिक हिंसा, लैङ्गिक विभेद र सबै प्रकारका कुरीति एवम् कुसंस्कारको अन्त्य गर्न गाउँपालिका भित्र संचालित वा कार्यरत संघ संस्थाहरुसँग सहकार्य र समन्वय गर्दै सचेतनाका कार्यक्रमहरु संचालन गरि सामाजिक रुपान्तरण गरिनेछ ।

2.7.2 सबै विद्यालयहरु र वडाहरुमा बालक्लब गठन, गाउँपालिका स्तरीय बाल संजाल, किशोरकिशोरीहरुको समूह गठन गरी बालबालिका र किशोरकिशोरीको शैक्षिक, बौद्धिक र नेतृत्व विकासका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

2.7.3 सबै प्रकारका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु र गाउँपालिका अन्तर्गतका जेष्ठ नागरिकहरुलाई वितरण गर्दै आएको परिचयपत्र वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिदैँ त्यस्ता व्यक्तिहरुको सामाजिक संरक्षणका साथ अपांगता भएका व्यक्तिहरुको आय आर्जन, क्षमता विकास लगायतका कार्यक्रमहरु संचालन गर्नुका साथै जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

2.7.4 गाउँपालिका क्षेत्रका महिला उद्यमीहरुलाई सफल उद्यमी बन्ने वातावरण सृजना गर्नका लागि गाउँपालिकाले विशेष कार्यक्रम संचालन गर्नेछ र सो कार्यका लागि विभिन्न निकायहरुसँग समन्वय गरिनेछ ।

2.7.5 गाउँपालिकामा संचालन गरिने हरेक क्रियाकलापमा आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछाडी परेका महिला, एकल महिला, दलित, जनजाति, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको सहभागिता र पहुँच अभिवृद्धि गरी सामाजिक सदभाव कायम गरिनेछ ।

2.7.6 सार्वजनिक चेतना र अभियान संचालन भई व्यक्तिगत घटना (जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाईसराई र सम्बन्ध विच्छेद) र धर्मपुत्रीको दर्ता ३५ दिनभित्र १०० प्रतिशत सम्पन्न गर्न सहजिकरण गरिनेछ ।

2.7.7 सामाजिक सुरक्षाको तथ्याङ्क र व्यक्तिगत घटनाको तथ्याङ्क बिच तालमेल तथा पन्जीकरण व्यवस्थापनको जिम्मेवारी किटान भई व्यक्तिगत घटनाको अभिलेख व्यवस्थापन र प्रतिवेदन अद्यावधिक गरिनेछ ।

2.7.8 ;j} ;+3 ;+:yf,sfof{no tyf ljBfnox?nfO{ dlxnfd}lq agfpg] sfo{sf] nflu ;xof]u ul/g]5 .

2.7.9 cfly{s tyf ;fdflhs ?kdf k5fl8 k/]sf dlxnf÷Psn dlxnfx?sf] kx'Fr j[l4sf sfo{qmd ;~rfng ul/g]5 .

2.7.10 गाउँपालिका भित्र रहेका जग्गा विहिन गाउँबासीहको पहिचान गरी अभिलेख व्यवस्थापन, बसोबास व्यवस्थापन र जग्गा विहिन परिवारहरुलाई जिविकोपार्जनको लागि संघ, प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरिनेछ ।

2.7.11 h]i7 gfu/Ls cg'ejsf vfgL tyf ;b}j >4fsf w/f]x/ x'g] ePsf]n] pxfFx?sf] ;Ddfgdf ;'ljwfhgs h]i7 gful/s lj>fd :yn lgdf{0f e}/x]sf 5g . o;nfO{ cfjZostfsf cfwf/df yk lj:tf/ ul/g]5 . lj>fd :yndf ;a} pd]/ ;d'xsf JolQmx? dlxgfdf slDtdf Ps k6s hDdf eO{ cGt/k':tf cg'ej tyf l;sfO{ ;f6f;f6sf] jftfj/0f lgdf{0f ug{ sfo{qmd ;+rfng ul/g]5 .

2.7.12 ckfËutf ePsf JolQmx?sf nflu ;fdflhs ;'/Iffsf ljif]z sfo{qmdx? ;+rfng ul/g]5 ;fy} :jf:Yo ljdfsf] Joj:yfkg ul/g]5 .

2.7.13 afnaflnsf nlIft sfo{qmd 5gf}6 ubf{ plgx?s} dfudf cfwfl/t of]hgfx? 5gf}6 ul/g] 5g\ . oL sfo{qmdx? afnaflnsfx?n] g} clwstd nfe kfpg] u/L /rgfTds tyf dgf]/GhgfTds If]qdf sfof{Gjog ul/g]5 .

2.7.14 ufpkfflnsfdf ;+rfng x'g] cfof]hgfx?df j]/f]huf/ JolQm ;"lrs[t ePsf JolQmnfO k|fyldstf lbOg]5 .

2.7.15 प्रहरी मेरो साथी भन्ने नारालाई घनीभुत गराउन वस्ति स्तरमा प्रहरीसँगको सहकार्यमा ;dfhdf laBdfg cGwljZjf;, 5'jf5't, af]S;L k|yf, dlxnf lxF;f, 3/]n' lxF;f nufotsf laleGg सामाजिक s'/Llt lj?4 hfu/0f cleofg ;+rfng u/L समाबेशी र समतामुलक समाजको विकास गरिनेछ ।

2.7.16 dflnsf ufpkflnsf If]q leq dlb/f hGo kbfy{nfO lgodg ub}{ nlug]5 .

3. आर्थिक विकास

3.1 s[lif tyf kz' k+G5Lkfng

3.1.1 गाउँपालिकामा संभाव्य फलफुल, तरकारी तथा रैथाने बालीको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्न (क्षेत्र विस्तार कार्यक्रम) संचालनका साथै उपयुक्त प्रविधि हस्तानन्तरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

3.1.2 कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्न लिफ्ट सिंचाई, साना सिंचाई, थोपा सिंचाई, प्लाष्टिक पोखरी जस्ता कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

3.1.3 कृषि क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धन गर्न गाउँपालिका भित्रका विभिन्न कृषियोग्य जमिनलाई संभाव्यताका आधारमा तरकारी, फलफुल तथा नगदे बालीको पकेट क्षेत्रको रुपमा घोषणा गरि मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी तथा फलफुल उत्पादनका साथै माटोमो परीक्षण गरि आधुनिक तरिकाले कृषिलाई व्यवसायिकरण गर्न प्रोत्साहन गर्दै मालिका गाउँपालिकाको अधिभारा, ढाडखर्क र फुलबारीलाई अर्गानिक टमाटर पकेट क्षेत्र, लामेला, गोगनपानी, नराले, रिठेचौर र बासकोटमा केरा खेती पकेट क्षेत्र, डाडाँगाउँ, औल, महभिरमा तरुल खेती, दुखु बेसीमा तरकारी खेती पकेट क्षेत्र, मालिका वडा नं. १,४,५,७ मा सुन्तला खेती, कागती खेती, दिच्याममा किवी र ओखर खेती, देविस्थान, रुम, बिम 2,3 र 7 मा सतुवा र एभोकाडो खेती, निस्कोट, ओखरबोटमा टिमुर, सतुवा खेती र उपल्लो दुखुमा सिमी र भट्टमास खेतीको पकेट क्षेत्रमा विकास गरिनेछ ।

3.1.4 यस गाउँपालिकामा संघीय सरकारबाट संचालित प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकरण परियोजना र गण्डकी प्रदेश सरकारबाट संचालित मुख्य मन्त्री वातावरण मैत्री कृषि गाउँ कार्यक्रमलाई प्रभावकारी तुल्याउदै त्यस क्षेत्रको विशेष पकेट क्षेत्र स्थापना गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

3.1.5 पशुपालन एवम् दुग्ध उत्पादन कृषकहरुको साथै गाउँपालिका कै ग्रामिण अर्थतन्त्रको बलियो आधारको रुपमा विगत लामो समय देखि रहदै आएकोमा यस गाउँपालिका अन्तर्गतका सहकारी संस्थाहरुलाई सबल रुपमा संचालन गर्न पशुधन बिमा कार्यक्रम संचालन गर्ने, बुहवर्षे भुई घाँस, पोषिलो हिउँदे घाँस, बहु वर्षे डालेघासका विरुवाहरु लगाउने तथा नर्सरी स्थानीय गर्ने जस्ता कार्यक्रमहरु संचालन गरी कृषकहरुको दुग्ध उत्पादन लागत घटाउने कार्यक्रमहरु अगाडि बढाउदै दुग्ध संकलन तथा चिस्यान केन्द्र स्थापना एवं विस्तार गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

3.1.6 व्यवसायिक पशुपालन (गाई, भैसी, भेडा, बाख्रा) मार्फत रोजगार सृजना गरी युवाहरुलाई गाउँभित्रै स्वरोजगार बनाउनका लागि प्रतिस्पर्धा अनुदान उपलब्ध गराई युवा लक्षित पशुपालन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

3.1.7 व्यवसायिक पशुपालकलाई उत्प्रेरित गर्न विभिन्न तालिम तथा प्रोत्साहनका साथ दलित, जनजाति, महिला तथा विपन्न वर्गमा विशेष प्राथमिकता दिई पशु विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

3.1.8 पंक्षी तर्फ लोकल कुखुरा पालन व्यवसायलाई व्यवसायिककरण गरी एक निश्चित मापदण्डका आधारमा अण्डा र मासु उत्पादनमा आत्मनिर्भरताका साथ निर्यात गरी आयआर्जनमा वृद्भि गरिनेछ ।

3.1.9 **æjfFemf] hUufsf] pkof]u u/f}+, xfd|f] eljZo olxF lgdf{0f u/f}+**” eGg] सोचका साथ चालु आर्थिक वर्षबाट सुरु गरिएको बाझो जग्गा खेतीको लागि प्रोत्साहन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ .

3.1.10 sf]le6 !(sf sf/0f j}b]lzs /f]huf/jf6 kmls{Psf o'jf tyf olx :yfgLo :t/df /x]sf o'jfx?n] s[lifdf cfwfl/t Joj;fo ul/ /f]huf/L l;h{gf tyf :j/f]huf/ l;h{gf ug]{ ul/ Joj;flos ?kdf nufgL ug]{ o'jfx?nfO{ ljz]if sfo{qmd to ul/ k|f]T;flxt ul/g]5 .

3.1.11 k'/fgf s[ifL÷kz'sf ks]6 If]qx?nfO{ lg/Gt/tf lbb} gofF ks]6 If]qsf] ljsf; tyf lj:tf/ ul/g]5 ;fy} s[if{ssf] v]tjf/Ldfg} df6f] kl/If0f u/L xLpb], aif]{ kmnkm'n, a]df};dL t/sf/L v]tL / h}ljs t/sf/L v]tL ug{ hf]8lbOg]5 .

3.1.12 Dfflnsf ufpFkflnsfsf ;Defljt s[ifL tyf kz'kfng If]qsf] cfw'lglss/0f ;lxt k|ljlwo'Qm agfO{ s[ifL ko{6g s]Gb|sf] ?kdf ljsl;t ul/g]5 .

3.1.13 s[ifL tyf kz'kfng Aoj;fonfO{ o'jf :j/f]huf/ pGd'v agfpg k|]l/t ul/g]5 .

3.1.14 s[ifsx?n] pTkfbg u/]sf pTkfbs tTjx?sf] Joj:yLt ;+sng tyf e08f/0fsf] Joj:yf ul/g]5 .

3.1.15 s[lif pBdnfO k|f]T;fxg ug{ s[lif pBldx?nfO{ s[lif ljdf / kz' ljdf u/fpg ;xof]u ul/g]5 . sf]le8 !(sf sf/0f /f]huf/Laf6 ljd'v ePsf tyf /f]huf/ u'dfPsfx?nfO{ cj s[ilL tyf kz'kfng Joj;fodf hf]8\g' h?/L 5 . k/Dk/fut s[lif k|0ffnLnfO{ ofGqLs/0f ug]{,kz' Joj;fodf g:n ;'wf/,df6f] ;'wf/,s[lif k|f]kmfOnsf] tof/L h:tf sfo{s|dx? ;+rfng ul/ j]/f]huf/ tyf /f]huf/L u'dfPsfx?nfO{ sfo{s|d dfkm{t hf]8\g] gLlt lnOg]5 .

3.2 pBf]u, jfl0fHo tyf n3' pBd ljsf; sfo{s|d

3.2.1 स्थानीय श्रोत, सीप साधन एवम् प्रविधिको प्रयोगलाई बढवा दिई परम्परागत रुपमा रहेका राडीपाखी, कम्बल, भाङ्ग्रा, झोला बनाउने तानहरुलाई आधुनिकीकरण गरी व्यवसायिकताका साथ मालिका गाउँपालिकाको ब्राण्डको रुपमा विकास गरिनेछ ।

3.2.2 युवा, बेरोजगार तथा गरिबीको रेखामुनी रहेका व्यक्तिहरुलाई लक्षित गरी निजहरुको आयआर्जन तथा क्षमता विकासका लागि आधारभूत स्तरको र पेशागत उन्नत स्तरको सिपमुलक तालिम गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम मार्फत उपलब्ध गराईनेछ ।

3.2.3 **æpBd u/f} pBdlzn ;+:sf/sf] ljsf; u/f}**ÆnfO k5\ofpb} 3/]n' tyf ;fgf pBf]usf] k|j4{gsf] nfuL :yfgLo :t/df pknAw ;|f]t tyf ;fwgsf] k|of]udf hf]8 lbb} n3' pBd ljsf; sfo{qmd cGtu{t pBdL ;[hgf / k|j4{g, Dfflnsf ufpFsf] 9fsf,cNnf],nf]Stf,emf]nf pTkfbgnfO{ o; ufpFkflnsfsf] d'Vo klxrfgsf] ?kdf :yflgo pTkfbgnfO{ k|j4{gsf nflu k|fyfldstf lbO{g]5 .

3.2.4 लघु, घरेलु तथा साना उद्यमीलाई उद्यम विकास तालिम प्रदान गर्नुका साथै सफल उद्यमीहरुका अनुभव आदानप्रदान गर्ने तथा आवश्यक प्रविधि (औजार, यन्त्र र उपकरण) प्रदान गरी उद्यमशिलताको विकास गरिनेछ ।

3.2.5 दलित समुदायको परम्परागत रुपमा रहेको पेशा व्यवसायलाई संरक्षण, सम्वर्द्धन र विविधीकरणमा लागि आरनहरुको आधुनिकीकरण र पञ्चेवाजा खरिद अनुदान वितरण गर्ने कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

3.2.6 स्थानीय वन पैदावार, प्राकृतिक श्रोत साधन, जडिबुटी, अल्लोमा आधारित उद्योगहरु गाउँपालिका तथा स्थानीयसँग साझेदारीमा स्थापना गर्न लगानीकर्तालाई उचित वातावरणको व्यवस्था गरिनेछ ।

3.2.7 गण्डकी प्रदेश सामाजिक विकास मन्त्रालय, सिप विकास तालिम केन्द्र र CTEVT सँगको समन्वयमा युवा लक्षित गरी विभिन्न पेशागत तालिमहरु संचालन मार्फत युवा उद्यमीहरु तयार गर्न पहल गरिनेछ ।

3.2.8 गाउँपालिकामा तालिम मार्फत रोजगारी सृजना गर्न युवा रोजगार कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । खास गरी तीन महिने हाउस वायरिङ, प्लम्विङ, ड्राईभिङ, सिलाई बुनाई, व्युटिसियन ट्रेनिङ, हेयरकटिङ, वर्कसप लगायतका अन्य व्यवसायिक तालिम मार्फत युवा स्वरोजगार तुल्याईनेछ ।

3.2.9 Dfflnsf ufpFkflnsfaf6 tof/ ePsf] n3'pBd /0fg}lts u'?of]hgfsf] k|efjsf/L sfof{Gjogdf ljif]z hf]8 lbOg]5 .

3.2.10 ufpkflnsf cGtu{t cf]v/af]6sf] tfdfvfgL, ?dsf] 9'+ufvfgL, vjfªsf] l;zfvfgL h:tf vlgh kbfy{ tyf ax'd"No wft' cGj]if0f ,cWoog tyf ;j]{If0f ul/ pTvgg\ ug{ k|b]z / ;+l3o ;/sf/;+u cfjZos kxn ul/g] 5 ;fy} pQm vfgLx?nfO s/sf] bfo/fdf lnOg]5 .

3.2.11 /fli6«o o'jf kl/ifb cGtu{tsf ;fa{hlgs lzIff ;jlns/0f sfo{qmd, o'jf l;k tyf pBdlzntf ljsf; sfo{qmd, o'jf Snj / o'jf ;+;b\ ;+rfng sfo{qmd, o'jf k|ltef klxrfxg u/L :yfgLo ;|f]t ;fwgaf6 ;+rfng x'g] tyf :yfgLonfO /f]huf/ lbg] pBd Joj;foLnfO k|jw{g ug{ a}s tyf lalQo ;+:yfx?nfO kl/of]hgf C0f ;f}lnot b/df pknJw u/fpg ;xlhs/0f / ;dGjo ul/g]5 ;fy} cfjZos sfo{ljlw agfO pTs[i7 kmd{x?nfO{ nufgLsf] cg'kftdf cg'bfg lbOg]5 .

3.3 ;xsf/L

3.3.1 गाउँपालिकाभित्र स्थापना भएका सहकारीहरुको गुणस्तर र प्रभावकारितालाई नियमन, अनुगमन र सहकारी शिक्षामा जोड दिदै सहकारी दर्ता प्रक्रियालाई सहज र सरल तुल्याईनेछ ।

3.3.2 सहकारी संस्थाको संस्थागत क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ । सहकारीमा आवद्ध गरीब, विपन्न, आदिबासी, जनजाति तथा अपाङ्गता भएका व्यक्ति र महिला सहकारी संस्थालाई लक्षित गरी विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

3.3.3 ;xsf/L P]gdf ePsf k|fjwfgx?nfO{ k"0f{ ?kdf kfng ug{ ;xsf/L lzIffnfO{ 6f]n 6f]n ;Dd k'¥ofpg] Joj:yf ldnfOg]5 .

3.3.4 dflnsf ufpkflnsfsf k|To]s j8fx?df ljQLo ;fIf/tf lzIff ;+rfng ul/g]5 .

3.4 ko{6g

3.4.1 ufpFkflnsf If]q leq /x]sf] dflnsf dlGb/ k"jf{wfx?sf] lgdf{0f,kbdfu{ lgdf{0f,k|To]s j8fdf Ps dgf]/~hfgfTds kfs{ jfnpBfg lgdf{0f ul/ ko{6g Joj;fonfO{ lj:tf/ ug]{ gLlt cjnDjg ul/g]5 ;fy} j;kfs{ lgdf{0f ul/g]5 .

3.4.2 ljleGg ufpF :tl/o kfs{ lgdf{0f ug{ k|b]z ;/sf/ tyf ;+l3o ;/sf/ ;dIf cg'/f]w ub} ;fem]bfl/df sfo{qmd ;~rfng ug]{ gLlt cjnDjg ul/g]5 .

3.4.3 ko{6s cfudgsf] clen]v Joj:yfkg ug]{ sfo{ cfufdL cf=j= b]lv ;'?jft ul/g] 5 ;fy} ko{6g u'?of]hgfdf pNn]lvt d'Vo d'Vo s'/fx? tyf ko{6lso :yfgsf] klxrfg v'Ng] u/L j|f]l;o/ tof/ ul/g] 5 .

3.4.4 **æko{6gsf] k'jf{wf/ ljsf; ;d[l4sf] cfwf/Æ** sf] gf/fnfO{ ;fy{s jgfpFg ufpFsf] ko{6g ljsf; / ;+:s[lt k|j4{gsf nflu Eo'–6fj/ lgdf{0f, ax'hftLo ;+u|fxno ejg lgdf{0fsf] sfo{nfO{ lg/Gt/tf k|bfg ul/g]5 .

3.4.5 b'/n]s,a/fx tfn, a/fxL tfn dflnsf w'/L,efn] af:g] tfn,ufOvs{ tfn,b]ptL le/ u'kmf,;f]n]8f8f nufPtsf ko{6sLo :ynx?sf] ;DefJotf cWoog u/L cfGtl/s tyf afx\o ko{6sx?sf] k|jw{gsf] nflu h}ljs ljljwtf tyf ljz]if ;f+:s[lts ;+u|xfno,xf]d:6],lxn :6]zg cflbsf] ;DefJotf cWoog u/L lasf; ub}{ nlug]5 .

3.4.6 dflnsf ufpkflnsf If]q leq xgL xG6Lªsf] dfWod cjnDag ul/ afx\o jf cfGtl/s ko{6sx?sf] a[l4 ug{ kxn ul/g]5 .

3.4.7 द्वन्दको समयमा ज्यान गुमाएका सहिदहरुको स्मृतिमा स्मारिका पार्क निर्माण गरिने निति ल्याईनेछ ।

3.4.8 मालिका गाउँपालिका 2 को दुरुलेकलाई लालीगुराँस संरक्षण क्षेत्रको रुपमा विकास गरिनेछ ।

4. <u>jg, jftfj/0f tyf ljkb Joj:yfkg</u>

4.1 jg tyf e';+/If0f

4.1.1 “**हरियो वन, स्वच्छ वातावरण, स्वास्थ्य जीवन**” भन्ने नारालाई अबलम्बन गर्दै वन तथा वन्यजन्तु संरक्षण, दिगो वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन तथा उपयोग र वातावरणीय सेवाको दिगो उपलब्धताको लागि समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापनलाई सबल बनाउदै लगिनेछ ।

4.1.2 गाउँपालिकामा रहेका सबै सामुदायिक वनहरुको जगेर्ना तथा घाँस जडिबुटी जन्य प्रजातीका नयाँ वृक्षारोपण कार्यक्रम संचालन गरी जलाधार क्षेत्रको संरक्षण गरिनेछ । स्थानीय समुदाय, टोल विकास संस्था, सुरक्षा निकाय, नागरिक समाज तथा संचार माध्यमसँग समन्वय र सहभागितामा वन डढेलो रोकथाम तथा नियन्त्रण गरिनेछ ।

4.1.3 सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिको साझेदारीमा ठुला वनहरुको EIA कार्य गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

4.1.4 भु-क्षय हुने स्थानहरुको पहिचान गरी सो क्षेमा भु–संरक्षण गर्ने खालका कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

4.2 hnfwf/ ;+/If0f

4.2.1 ;fljs b/afª, cf]v/af]6, b]lj:yfg,ljd,lg:sf]6,?d If]qnfO{ ljif]z k|fyldstf If]q tf]ls o; If]qdf /x]sf hnfwf/sf >f]tx?sf];+/If0f ub} n}hfg] sfo{qmd to ul/g]5 .

4.2.2 hnfwf/ If]qdf k'jf{wf/ ljsf;sf sfo{qmd ;+rfng ubf{ clgjfo{ ?kdf kfgL dfly k|efj kg]{ gkg]{ cj:yfnfO{ cWoog u/]/ dfq sfo{qmd sfof{Gjog ug]{ kl/kf6Lsf] ljsf; ul/g]5 .

4.3 hnjfo' kl/jt{g

4.3.1 hnjfo' kl/jt{g ljZjJofkL ;d:ofsf] ?kdf cuf8L cfO/x]sf] ;Gbe{df xfldn] ug]{ sfo{nfO{ cg's'ng of]hgf jgfO{ sfo{ ug]{ kl/kfl6sf] ;'?jft ul/g]5 .

4.3.2 hnjfo' kl/jt{gn] kfg]{ c;/sf] jf/]df hfgsf/Ld'ns ;r]tgf sfo{qmd ;/f]sf/jfnf lgsfo, u};; tyf cGo ljsf; ;fem]bf/ ;+:yfsf] ;xsfo{df ug]{ gLlt cjnDjg ul/g]5 .

4.3.3 JolQmut, ;fd"bfoLs ;/sf/L jg h+un ;+/If0f ug{ kxn ul/g]5 . jg k}bjf/ j:t' rf]/L lgsf;L,b'?kof]udf lgoGq0f ul/g]5 .

4.4 ljkb Joj:yfkg

4.4.1 ljkb\ Joj:yfkgsf nflu o; ufpFkflnsf] :yfgLo ljkb Joj:yfkg tyf k|ltsfo{ of]hgf olx cf=j=df lgdf{0f ul/ nfu' ul/g]5 .

4.4.2 dflnsf ufpkflnsf If]qdf /x]sf] b/afË ahf/ ;+/If0f, yfkfrf}/ km]bL, km'njf/L, clwef/f, a:tL ;+/If0f ug{ k|b]z tyf ;+3;Fu ;xsfo{ ul/g]5 .

4.4.3 गाउँपालिका भित्र प्रयोग विहिन अवस्थामा रहेका ढुंगा, गिट्टि। बालुवा रोडा लगायतका प्राकृतिक श्रोतको उच्चतम प्रयोगका लागि आई.ई.ई, ई.आई.ए. जस्ता वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन लगायतका कानूनी प्रक्रिया पुरा गरि पूर्ण उपयोग गर्ने नीति लिईनेछ ।

4.4.4 विपद व्यवस्थापन कोषमा पर्याप्त बजेटको व्यवस्था गरी कार्यविधि अनुरुपका विपद प्रतिकार्यका पूर्व तयारी, खोज, उद्वार, राहत र पुर्नस्थापना गरिनेछ ।विभिन्न संघ संस्थालाई सहयोगका लागि आवहवान गरी एक द्वार प्रणालीबाट सहयोग वितरण गरिनेछ । रोग पछिको उपचार विपद पश्चात गरिने उद्वार भन्दा सचेतना र सावधानीलाई बढी महत्व दिई सो अनुरुपका कार्यहरु गरिनेछ । गाउँपालिकाको विपद व्यवस्थापन तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरिनेछ । प्रत्येक वडाका वस्ति सम्म सजिलै पहुँच हुने गरी एम्बुलेन्स सेवाको विस्तार गर्दै लगिनेछ ।

4.4.5 ljkb Joj;yfkgsf k'j{ tof/L sfo{ h:t} ljkb\ sf]ifsf] :yfkgf, k|fylds pkrf/ 6f]nL, vf]h tyf pb\bf/ sfo{ ;d'x cflbsf] lgdf{0f{ sfo{, ;/f]sf/jfnf

lgsfo lhNnf k|zf;g sfof{no, g]kfn k|x/L,g]kfnL ;]gf g]kfn /]8qm; ;f];fO{6L;Fusf] ;xsfo{df ul/g]5 .

4.4.6 k'j{ ;"rgf k|0fflnsf] ljsf;sf nflu :yfg tyf ;xof]uL lgsfosf] vf]lh ul/g]5 .

4.4.7 ljkb\sf] cj:yfdf tTsfn p4f/ tyf ;'/lIft jf;:yfgsf] klxrfg / Joj:yfkgsf] nflu ah]6sf] Joj:yfkg ug]{ gLlt lnOg]5 . साथै बाढि तथा पहिरोको जोखिम क्षेत्रहरु – रुमको खवाङ, विलवाङ, बेली, पाल्ले, ओखरबोट, दरवाङ लाई प्राथमिकतामा राखी उद्दार व्यवस्थापन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

4.4.8 ljkb\ Joj:yfkgnfO{ k|efjsf/L agfpgsf] nfuL k|To]s j8fdf p4f/ ljkb :jod\ ;]jssf] u7g ul/ cfjZostf cg';f/ kl/rfng ul/g]5 ।

4.4.9 sf]le8 !(/ ;f] afx]ssf ;a} k|sf/sf ljkbsf] /f]syfd tyf Go"gLs/0fsf] nflu k"j{ tof/L, / k'gnfesf sfo{qmd ;~rfng ug{ :yfgLo ljkb Joj:yfkg sf]ifdf ah]6sf] Joj:yf ul/g]5 . ;f]lx sf]ifaf6 lkl8tx?nfO{ /fxt pknJw u/fOg]5 .

5. ;'zf;g tyf ;+:yfut ljsf;

5.1 dfgj ;+;fwg ljsf;

5.1.1 ;]jf u|fxL ;Gt'i6L kmf/dsf] dfWodaf6 k|fKt ;'emfasf cfwf/df sfo{;Dkfbg d'Nof+sg u/L sfd k|lt OdfGbf/ sd{rf/LnfO{ k|f]T;fxLt ug{ cfjZos sfo{ljlw agfO k|f];fxg eQf pknJw u/fpg] ;]jf k|jfx k|0fflndf cfjZos ;'wf/ NofO{ ldtAoL / k|efjsf/L ;]jf k|bfg ul/g]5 . hgd'lv ;]jf k|bfg ug]{ OdfGbf/ / sd{7 sd{rf/Lx?nfO ljz]if k'/:sf/ sf] Joj:yf ul/g]5 .

5.1.2 ufpFkflnsfsf] k|zf;lgs tyf ;f+u7lgs ;+/rgf / ;+:yfut k|0fflnnfO{ r':t b'?:t ljZjflgo, Ifdtfo'Qm / k|efjsf/L agfpb} cfjZos l/Qm b/aGbLx?df pko'Qm k|lqmofaf6 kbk'lt{ kxn ul/g]5 / xfn sfo{/t sd{rf/Lx?nfO{ of]Uotf / Ifdtfsf cfwf/df pko'Qm kbdf b/aGbL ldnfg ul/g]5 .

5.1.3 ufpF sfo{kflnsfsf] a}7saf6 :jLs[t Dfflnsf ufpFkflnsfsf] sfo{ ;Dkfbg tyf sfo{ ljefhg lgofdfjnLsf] k'0f{ kfngfdf hf]8 lbO{g]5 .

5.1.4 sd{rf/L sNof0f sf]ifsf] :yfkgf ul/g]5 .

5.1.5 dflnsf ufpkkflnsfsf k|To]s j8fx?df Ps Ps k|fljlwssf] Joj:yf ul/g]5 .\

5.1.6 कर्मचारीहरुको कार्य जिम्मेवारीसँग सम्बन्धित अभिमुखिकरण तालिम/प्रशिक्षण प्राप्त गराउने र कार्य सम्पादनमा परेको प्रभाव मुल्याङ्कनका आधारमा प्रोत्साहन गरिनेछ ।

5.2 ;+:yfut ljsf;

5.2.1 ufpFkkflnsfnfO{ k|ljlw d}qL ufpFsf] ?kdf kl/lrt ug{ ufpFkkflnsf tyf j8f sfof{nosf ;a} sfdx? ljB'lto dfWodaf6 ;+rfng u/L sfuhsf] k|of]u sd ub}{ n}hfg] gLlt cjnDjg ul/g]5 .

5.2.2 ufpFkkflnsfsf] ;]jf k|jfx k|lqmofnfO{ l56f], 5l/tf] / cem kf/bzL{ agfpb} nlug]5 . ;Ddfghgs Jofjxf/ ;lxt ;]jf k|fKt ug'{ ;]jfu|flxsf] clwsf/ xf] eGg] dfGotfnfO{ :yflkt ug{ sd{rf/Lx?nfO{ lg/Gt/ k|lzlIft u/fO{g]5 .

5.2.3 ufpFkkflnsfaf6 k|bfg ul/g] ;]jfx?sf] ;DaGwdf ;]jfu|flx ;Gt'li6 kmf/dsf] dfWodaf6 k|fKt ;'emfasf cfwf/df ;]jf k|jfx k|0fflndf cfjZos ;'wf/ ul/g]5 .

5.2.4 ufpFaf;Lx?sf] ;'ljwfsf] nflu ;a} j8faf6 ;a} ;]jf k|bfgx'g] Joj:yf ul/b} nlug]5 .

5.2.5 ufpFkkflnsf sfof{no, j8f sfof{no / ljifout zfvf sfof{nox?sf] sd{rf/Lx?df ;]jfu|xL k|tL pQ/bflo agfpg sd{rf/L cfrf/0f;+lxtf lgdf{0f ul/ nfu' ul/g] 5 . hgk|ltlglwx?sf] ;d]t cfr/;+lxtf agfO{ sfof{Gjog ul/g]5 .

5.2.6 o; ufpFkkflnsfjf6 k|bfg ug]{ ;]jfnfO{ hgd'vL jgfpg k/fdz{ ;]jf s/f/ u/L sfd ug]{ sfo{sf] yfngL ul/g]5 .

5.2.7 j8f sfof{no tyf ufpFkkflnsf sfof{noaf6 k|bfg ul/g] ;]jfsf]nfuL ;]jfu|fxLn] k]z ug'{kg]{ lgj]bgx?sf] kmf/d lgMz'Ns ?kdf pknAw u/fO{g]5 .

5.2.8 sfof{no kl/;/df ;]jfu|flx lj>fd :yn , ;]jfu|fxL ;xof]uL sIf tof/ ul/g]5 .

5.2.9 **Ps4f/ cg]s ;]jf** cjwf/0ff jdf]lhd ;]jf k|jfxsf] Joj:yfkgdf hf]8 lbO{g]5 .

5.3 /fhZj kl/rfng

5.3.1 नेपाल संविधान र स्थानीय सरकार ऐन, 2074 बमोजिम स्थानीय तहलाई प्राप्त राजस्व सम्बन्धी अधिकारको प्रयोग गर्दै गाउँपालिकालाई आर्थिक रुपमा समृद्ध एवं आत्मनिर्भर बनाउन राजस्वका सबै संभावना र क्षेत्रको खोजी गर्दै प्रगतिशिल र समतामूलक ढंगले करका दरहरु निर्धारण गरिनेछ ।

5.3.2 गाउँपालिका भित्र ढुंगा, गिट्टि, बालुवा, दहत्तर, बहत्तर लगायतको बिक्रि तथा निकासी प्रणालीलाई व्यवस्थित तुल्याउन संभाव्य सबै क्षेत्रहरुलाई करको दायरामा ल्याईनेछ ।साथै यस गाउँपालिका अन्तर्गत संचालन हुन गईरहेको हाईड्रोपावर कम्पनीहरुले उपयोग गर्ने नदिजन्य तथा अन्य प्राकृतिक श्रोत सामग्रीहरुको उपयोग गाउ बापतको कर गाउँपालिकाको आर्थिक ऐनमा व्यवस्था भए बमोजिमको दरमा असुली गर्नका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

5.3.3 विश्वव्यापी रुपमा फैलिएको नोबेल कोरोना भाइरसबाट सृजित वर्तमान अवस्थालाई ध्यानमा राखी गाउँपालिकाले उठाउने आन्तरिक राजस्व श्रोत तर्फ कर, सेवा शुल्क, दस्तुरका दररेट समयानुकुल सामान्य हेरफेर गरी सबै करदातालाई समेटी करको दायरा विस्तार गरिनेछ ।

5.3.4 गाउँपालिका अन्तर्गतका करदाताहरुलाई प्रोत्साहन गर्ने वातावरणका साथ सबै भन्दा बढी कर तिर्ने करदातालाई सम्मान गरिनेछ भने समयमा कर नतिर्नेलाई थप जरिवाना गर्दै लामो समय कर नतिरी अटेर गर्नेलाई गाउँपालिकाले दिने सबै सेवा सुविधाबाट बन्चित गरिनेछ ।

5.3.5 राजस्व प्रशासनको प्रभावकारीताको लागि आवश्यक कार्यविधि, राजस्व योजना, निर्देशिका र मापदण्ड बनाई लागु गरिनेछ ।

5.3.6 सबै किसिमका सेवा व्यवसाय संचालनको दर्ता, नविकरण गर्ने कार्यलाई छिटो, छरितो, पारदर्शिता र करदाता मैत्री बनाईनेछ ।

5.3.7 सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण तथा उपयोग सम्बन्धि कार्यविधि बनाई सार्वजनिक जग्गामा संचालित सबै किसिमका व्यवसायलाई करको दायरामा ल्याईनेछ ।

5.3.8 कर संकलनलाई थप प्रभावकारी बनाई प्रक्षेपण गरिएको राजस्व समयमा संकलन गर्न वडा समिति र सम्बन्धित राजस्व शाखालाई परिचालन गरिनेछ ।

5.4 ljlQo Joj:yfkg

5.4.1 ufpFkflnsfaf6 ;+rfng ul/g] pkef]Qmf ;ldlt, ;+3 ;+:yf dfkm{t ;+rfng x'g] ;a} of]hgf tyf sfo{qmdx?df sDtLdf !) k|ltzt gub nfut ;xeflutf sfod} ul/g]5 . साथै संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट विनियोजित आयोजनाहरुमा 25 प्रतिशत लागत साझेदारी लागु गरिने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

5.5 ljlQo hf]lvd Go"gLs/0f

5.5.1 hf]lvdsf] cj:yfnfO{ dWogh/ ub}{ hlt ;'s} /sd ePtf klg j}s vftfjf6 dfq e'QmfgL lbOg]5 .

5.5.2 x/]s dlxgfsf] klxnf] ;ftfdf cl3Nnf] dlxgfsf] cfDbfgL tyf vr{sf] ;Gt'ng ufpFkflnsfsf] j}7sdf k]z ug]{ kl/kfl6sf] yfngL ul/g] 5 .

5.5.3 ;a} nlIft ju{sf] ah]6 tyf sfo{qmddf kg{ ;Sg] hf]lvdnfO{ sdug{ ljz]if ;fjwflg ckgfO{g]5 .

5.6 ;fj{hlgs ;'g'jfO{

5.6.1 hgtfsf] u'gf;f] ;'g'jfO{sf] nfuL :yflgo /]8Lof] dfkm{t dfl;s ?kdf æufpFjf;L;+u ufpFkflnsf sfo{qmd Æ ;~rfng ul/g]5 .

5.6.2 ufpFkflnsfjf6 ;+rflnt ljleGg ljsf; sfo{qmd tyf ;]jfsf] clwstd ;fj{hlgs u/L kf/bzL{tf / hjfkmb]lxtfdf clej[l4 ul/g]5 .

5.6.3 k|To]s j8fdf j8fsf ufpFjf;L;+u lgoldt ;Dafb\ cGt/s[of sfo{qmd ;+rfng ul/g]5 .

5.7 ;fdflhs kl/If0f

5.7.1 o; ufpFkflnsfjf6 ;+rflnt ;j} of]hgfx?sf] clGtd ls:tf e'QmfgL ug'{ cl3 clgjfo{ ;fdflhs n]vfkl/If0f ug]{ gLlt s8fOsf ;fy nfu' ul/g] 5 . o; sfo{sf nflu 5'6\6} sfo{gLlt jgfO ufpFkflnsf] j}7sn] lg0f{o u/L nfu' ug]{ Joj:yf ldnfOg] 5 .

5.7.2 ;d'bfoaf6 s'g} klg lhG;L jf gub k|fKt ug'{ e|i6rf/ ug'{ xf] To;}n] o; ufpFkflnsfsf hgk|ltlgwL tyf sd{rf/Ldf ***z'Go ;xgl;ntf*** sf] gLlt nfu' ul/ e|i6rf/ Go'lgs/0fdf hf]8 lbO{ ;'zf;g k|a4{g ul/g]5 .

5.8 न्यायिक समिति, मेलमिलाप र मध्यस्थताको व्यवस्थापन

5.8.1 GofoLs ;ldltsf] sfo{nfO yk k|efjsf/L ?kdf cuf8L a9fpg cfjZos >f]t ;fwgsf] Joj:yfkg ul/g]5 . मेलमिलाप समितिको गठन, तालिम प्राप्त मेलमिलापकर्ताको सूचीकरण एवं k|To]s j8f :t/df d]nldnfk s]Gb|sf] :yfkgf र व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिईनेछ h;n] ubf{ :yfgLo :t/df x'g] ;fdfGo k|sf/sf 36gfx? :yfgLo :t/af6} ;fdfwfg x'g] jftfj/0f to x'g]5 .

5.8.2 lx+;f lkl8tx?sf] ;xof]usf] nfuL sfo{ ljwL agfO{ Goflos sf]if :yfkgf ul/g]5 / ;'/lIft cfjf; s]Gb| :yfkgf ul/g]5 .

5.8.3 न्यायिक समितिबाट ऐनले निर्धारण गरेको विषयमा पर्न आएका उजुरी उपर निष्पक्ष रुपमा मेलमेलाप उजुरी तथा विवाद निरुपण गर्ने निरन्तरता दिईनेछ ।

5.8.4 न्यायिक समितिमा पर्न आएका ऐनले निर्धारण गरेको विधि अनुरुप र अवधिभित्र टुंगीएको हुनेछ ।

5.8.5 मेलमिलापका लागि आएका विवाद/मुद्दाहरु टुंगिएको र सहमति भएबमोजिम कार्यान्वयन अनुगमन गर्ने व्यवस्थापन भएको हुनेछ ।

5.8.6 न्यायीक निर्णयद्वारा विवाद निरुपण सम्बन्धी अभिलेख संस्थागत गरिनेछ ।

5.9 cfGtl/s / clGtd n]vf kl/If0f

5.9.1 ufpFkflnsfsf] cfn]k zfvf dfkm{t cfGtl/s n]vfkl/If0fsf] sfo{nfO{ Jojl:yt jgfO k|fKt ;'emfjnfO{ Joj:yfklso ;Djf]wg dfkm{t ;'wf/ ul/g]5 .

5.9.2 x/]s cfly{s jif{sf] cGTo kl5 clGtd n]vfkl/If0f u/L k|fKt ;'emfj cg';f/ ;'wf/ ub]{ hfg] k|s[ofnfO{ cjnDjg ul/g]5 .

cfb/l0fo ;efWolf dxf]bo

;ef;b:o Ho"x?

cj d o; gLlt tyf sfo{qmd lgdf{0fsf cfwf/ tyf cufld sfo{ ;Dkfbgsf s]lx dfu{bz{g k|:t't ug]{ cg'dlt rfxfG5' .

s= gLlt tyf sfo{qmd lgdf{0fsf cfwf/x?

!=g]kfnsf] ;lDjwfg @)&@

@= :yfgLo ;/sf/ ;~rfng P]g @)&$

#= cf=j= @)&^÷&& sf] jflif{s gLlt tyf sfo{qmd

$=ufpFkflnsfn] tof/ u/]sf] cfjlws of]hgf @)&%

%= ufpFsfo{kflnsfn] u/]sf ljleGg lg0fo{x? .

^= ;+l3o tyf k|b]z ;/sf/sf gLlt tyf sfo{qmdx?

&=lbuf] ljsf; nIox?

*= k|:tfljt !% cf} k~rjifL{o of]hgf .

(=ufpF k|d'v, ;ef;bHo"x? tyf sd{rf/Ljf6 k|fKt ;'emfjx?

v dfu{ bz{gx?

! hg ;xeflutfd'ns ljsf; lgdf{0f
@ kf/blz{tf tyf hjfkmb]lxtf
# l56f] 5l/tf] ;]jf k|jfx
$ lbuf] ljsf;
% ;dfj]lztf

cfb/l0fo ;ef;b Ho"x?

xfdL k|of{Kt ;d:ofx?sf ljrdf ;Defjgf vf]Hb} u/]sf] cj:yf xf] . d'n'sn] ;+3Lo zf;g Joj:yf cjnDjg u/] kZrft :yfgLo txdf ;Defjgf / cj;/ vf]Hg] ;fy} d'n'ssf] sfofkn6 ug]{ bfoLTj xfd|f] sfwdf /x]sf]5 . o;sf nflu xfdLn] of]hgf th'{df ubf{ ;]jfd"ns, pTkfbgd'ns, /f]huf/d'ns, jftfj/0fd}qL / l/ltl/jfhsf] ;+/If0f ug]{ vfnsf sfo{qmdx?nfO ;Gt'lnt 9+un] cufl8 a9fpg ;lsof] eg] d'n'sn] cufl8 ;f/]sf] ;d[4 g]kfn ;'vL g]kfnLsf] gf/f ;fsf/ kf/]/ b]znfO ;d[4 agfpg ;lsg] s'/fdf ljZjf; JoQm ug{ rfxfG5' . o; ufpFkflnsfnfO ;d[4 agfO hgtfnfO ;'vL agfpg ;lsG5 . xfdLn] oL cj;/ phfu/ ub} gd'gf ufpFkflnsf jgfpFg hgtfn] xfldnfO{ lgjf{lrt u/L k7fpg'ePsf]5 . hgtfsf] gh/df xfldn] of] clUg k/LIffdf pQL0f{ x'g' 5 . of] h+3f/ tg]{ dfWod eg]sf] xfldn] jgfPsf] gLlt tyf sfo{qmd / o; nfO{ ;3fpg] of]hgf lgdf{0f g} x'g . t;y{ ulDe/ 5nkmn dfkm{t ;lx of]hgf th'{df 5nkmn ;Nnfx ;'emfj k|fKt x'g] g} 5 eGg] k'0f{ ljZjf; lnPsf]5' .

cGtdfM d o; Dfflnsf ufpFkflnsfsf] ;Ddflgt ;efnfO{ hgk|ltlglwsf] x}l;otn] ;Djf]wg ug]{ df}sf kfPsf] cj;/df ;Dk"0f{ ufpFjfl;cfdf,j'jf,bfh',efO tyf lblb jlxgLx? , /fhg}lts bnsf cfb/l0fo g]tfx?, ljleGg ;+3 ;+:yfx?, ;ef;bHo"x?, ;~rf/sld{ ldqx?, sd{rf/L tyf ;'/IffsdL{ ldqx? nufot ;Dk'0f{df s[t1tf 1fkg ub} gLlt tyf sfo{qmdsf s'/fx? oxfFx?sf] ljrdf /fVb5' .

wGojfb .

Dfflnsf ufpFkflnsf, DofUbL .

u08sL k|b]z . g]kfn .